

Littérature hébraïque et générale

Conformément au programme de réforme
pour un apprentissage enrichissant

Pour nouveaux immigrants
en écoles religieuses

ספרות עברית וכללית

על פי תכנית הרפורמה ללמידה
משמעותית

לעולים חדשים
לבתי ספר דתיים

Instructions au candidat

א. Durée de l'examen : une heure et demie.

ב. Structure du questionnaire et barème de notation :

Ce questionnaire comporte deux parties.

Première partie — Prose (conte des Sages
[מעשה חכמים], nouvelle),
drame et monodrame.
(2 × 30) — 60 points

Deuxième partie — Poésie (*piyout*, poésie
médiévale, poésie hébraïque
du XXe siècle)

(2 × 20) — 40 points
Total — 100 points

ג. Matériel auxiliaire autorisé :

- (1) Liste imprimée des oeuvres étudiées en classe.
- (2) Dictionnaire hébreu-langue étrangère /
langue étrangère-hébreu, selon le choix du candidat.

ד. Instructions supplémentaires :

- (1) Il est obligatoire de joindre au cahier d'examen
la liste imprimée des oeuvres étudiées en classe.
- (2) N'illustrez pas plusieurs de vos réponses par
des exemples tirés d'une même oeuvre.

Tout ce que vous voulez écrire en tant que brouillon (plans, calculs,
etc...), doit être écrit dans votre cahier d'examen uniquement, sur
des pages séparées. Indiquez "טיטה" en haut de chaque page de
brouillon. Écrire des notes de brouillon sur d'autres feuilles que
celles du cahier d'examen, risque d'entraîner votre disqualification !

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון — סיפורת (מעשה חכמים,
סיפור קצר), דרמה ומונודרמה.
(30×2) — 60 נקודות
פרק שני — שירה (פיוט, שירת ימי
הביניים, השירה העברית
במאה ה-20)
(20×2) — 40 נקודות
סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש:

- (1) רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו
בכיתה.
- (2) מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי,
לפי בחירת התלמיד.

ד. הוראות מיוחדות:

- (1) חובה לצרף למחברת הבחינה את הרשימה
המודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.
- (2) אין להדגים בתשובות שונות על פי
אותה יצירה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל
מה שברצונך לכתוב כטיטה (ראשי פרקים, חישובים
וכדומה). רשום "טיטה" בראש כל עמוד טיטה. רישום
טיטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול
לגרם לפסילת הבחינה!

Bonne chance!

בהצלחה!

Questions

Première partie – Prose (conte des Sages [מעשה חכמים], nouvelle), drame et monodrame (60 points)

Répondez à deux questions parmi les questions 1 à 12 (30 points par question ; 60 points au total).

Conte des Sages [מעשה חכמים]

1. Lisez le conte des Sages "בתו של רבי עקיבא והנחש" ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

לְרַבִּי עֲקִיבָא הָיְתָה בַת.
אָמְרוּ לוֹ הַכֹּלְדִּים:¹ אוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁנַכְנַסְתָּ לְבֵית הַחֹפֶה,
מִכִּישׁ אוֹתָהּ נָחֵשׁ, וְהִיא מָתָה.
הָיָה רוֹאֵג עַל הַדָּבָר הַרְבֵּה.
אוֹתוֹ הַיּוֹם, נָטְלָה אֶת הַמַּכְבֵּנָה,² נָעֲצָה אוֹתָהּ בַּסֶּדֶק,
קָרָה שְׂיִשְׁבָּה [שְׁנֻנְעָצָה] בְּעֵינֵי שֶׁל נָחֵשׁ.
בְּבֹקֶר, בְּשִׁנְטָלָה אוֹתָהּ, נִסְרָךְ וּבָא הַנָּחֵשׁ אַחֲרֶיהָ.
אָמַר לָהּ אֲבִיהָ: מָה עָשִׂיתָ?
אָמְרָה לוֹ: בְּעָרֵב בָּא עָנִי, קָרָא בַּפֶּתַח, וְהָיוּ טְרוּדִים כָּל הָעוֹלָם בַּסֶּעָדָה,
וְאֵין שׁוֹמֵעַ לוֹ.
קָמַתִּי, נָטַלְתִּי אֶת מִנְתִּי שְׁנַתָּתָם לִי, וְנִתְתִּיהָ לוֹ.
אָמַר לָהּ: מִצּוֹה עָשִׂיתָ.
יָצָא רַבִּי עֲקִיבָא וְדָרַשׁ: "וְצִדְקָה תִּצְלִי מִמּוֹת" (משלי י, ב).
וְלֹא מִמִּיתָה מְשֻׁנָּה, אֲלָא מִמִּיתָה עֲצֻמָּה.

1 כלדיים — ceux qui voient (lisent) dans les étoiles (astrologues).

2 מכבנה — une broche pour épingler un vêtement ou pour les cheveux.

Décrivez l'acte effectué par la fille de Rabbi Akiva lors de son repas de mariage, puis expliquez en quoi cet acte contribue à la compréhension de l'enseignement tiré de ce conte des Sages.

Attention: n'utilisez pas la même œuvre pour illustrer vos différentes réponses.

Nouvelle

2. אהרן מגד / יד ושם

Dans l'une des conversations entre Raaya [רעיה] et Rachel [רחל], Raaya s'adresse à Rachel en disant :

למה את עושה מזה כזה עניין גורלי כל-כך? את מפחידה אותי!

Quelle est cette affaire critique [עניין גורלי] à laquelle Raaya fait allusion ?

Décrivez la position de Raaya, de Rachel et du grand-père Ziskind

[סבא זיסקינד] concernant cette affaire, puis expliquez pourquoi chacun d'eux opte spécifiquement pour cette prise de position.

3. גי דה-מופסאן / המחרוזת

Décrivez deux rencontres qui ont lieu entre le personnage principal de la nouvelle et un autre personnage de la nouvelle (un personnage différent à chaque rencontre, deux en tout), puis expliquez l'influence de chacune de ces rencontres sur l'intrigue de la nouvelle.

4. ou une autre nouvelle ou גי דה-מופסאן / המחרוזת ou אהרן מגד / יד ושם

Décrivez le dénouement d'une nouvelle que vous avez étudiée.

Selon vous, le dénouement que vous avez décrit est-il optimiste, pessimiste ou une combinaison des deux ?

Expliquez et illustrez vos propos.

Drame

5. לאה גולדברג / בעלת הארמון

La confiance et la méfiance sont des thèmes centraux de la pièce

"בעלת הארמון".

Expliquez comment la confiance et la méfiance apparaissent dans la relation entre Lena [לנה] et Zabrodsky [זאברודסקי] ainsi que dans la relation entre Lena et Dora [דורה] .

6. בן-ציון תומר / ילדי הצל

Décrivez la relation entre Yoram [יורם] et Nourit [נורית], puis expliquez comment cette relation influe sur chacun d'eux.

7. סופוקלס / אנטיגונה

La pièce "אנטיגונה" a été écrite à l'époque de la Grèce antique. Toutefois, ce qui y est décrit est pertinent également à notre époque.

Décrivez deux des thèmes dont traite la pièce, puis expliquez en quoi ils sont pertinents à notre époque.

8. הנריק איסבן / בית הבובות

Répondez aux deux sous-questions א et ב .

א. Que décide Nora [נורה] à la fin de la pièce ? Expliquez comment elle justifie sa décision concernant ses enfants. (20 points)

ב. Approuvez-vous la décision de Nora ? Justifiez vos propos et fondez-les sur l'intrigue de la pièce. (10 points)

9. הנריק איבסן / אויב העם

La tension et l'angoisse face aux événements risquant de survenir, accompagnent la lecture de la pièce "אויב העם".

Expliquez cette affirmation et illustrez-la en vous fondant sur l'intrigue de la pièce, puis indiquez de quelle manière, à la fin de la pièce, cette tension et cette angoisse disparaissent.

10. פרידריך דירמנט / ביקור הגברת הזקנה

La pièce "ביקור הגברת הזקנה" fait la critique de certains modes de comportement de l'Homme tels que l'esprit de revanche, l'hypocrisie, la corruption, la trahison et la cupidité.

Parmi ces comportements, choisissez-en trois, puis décrivez de quelle manière ils sont exprimés dans cette pièce.

Monodrame

11. איציק ויינגרטן / לרקוד עם אבא

Répondez aux deux sous-questions א and ב .

- א. Ci-dessous figure un extrait du monodrame "לרקוד עם אבא", dans lequel le fils parle de sa relation avec son père. Lisez l'extrait, puis répondez à la question qui suit.

אם הייתי קורא לאבא שיעשה משהו, שאני יכול לעשות בעצמי, אבא היה אומר:
"בן שלי, אל תהיה...", ואני הייתי יודע להמשיך. הייתי אומר: "תלוי".

Expliquez de quelle manière cet extrait illustre la relation entre le fils et son père telle qu'elle apparaît dans l'ensemble du monodrame.

(18 points)

- ב. Décrivez la vie du fils après la mort de son père. (12 points)

12. נאווה סמל / אחת זקנה

Ci-dessous figurent les propos qu'adresse Hanna aux élèves de la classe.

Lisez-les, puis répondez aux deux sous-questions א and ב qui les suivent.

אני לא אחזור לשם! הם מתנדנדים על אנייה שנסחפת מהר מהר אל החוף. אל הסוף.
לי יש עדיין משוטטים קטנים ואני יכולה לחתור.

- א. Expliquez la métaphore à l'aide de laquelle Hanna souligne la différence entre elle et les autres résidents de la maison de retraite.
(10 points)
- ב. Décrivez le dénouement du monodrame, puis expliquez si la différence que vous avez traitée à la sous-question א apparaît également dans le dénouement. (20 points)

Deuxième partie – Poésie (*Piyout*, poésie médiévale, poésie hébraïque du XXe siècle) (40 points)

Répondez à deux questions parmi les questions 13 à 19 (20 points par question; 40 points au total).

Piyout [פיוט]

13. Lisez le *piyout* ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

יָדִיד נֶפֶשׁ / ר' אלעזר אזיכרי
יָדִיד נֶפֶשׁ אֶב הַרְחֵמוֹן, מִשֶּׁן עֲבָדָה אֶל רְצוֹנָה,
יְרוּץ עֲבָדָה כְּמוֹ אֵיל, יִשְׁתַּחֲוֶה מוֹל הַדָּרָה,
כִּי יַעֲרֹב לוֹ יְדִידוּתָהּ מִנֹּפֶת צוּף וְכָל טַעַם.

הַדּוֹר, נָאָה, זִיו הָעוֹלָם, נֶפֶשׁ חוֹלֶת אֶהְבֶּתָהּ;
אֲנֵא א-ל נָא רָפָא נָא לָהּ בְּהִרְאוֹת לָהּ נֵעַם זִיוָהּ;
אֲזַ תִּתְחַזֵּק וְתִתְרַפָּא וְהִיָּתָה לָהּ שְׂפָחַת עוֹלָם.

וְתִיק יִהְיוּ רַחֲמֶיהָ וְחוּס נָא עַל בֶּן אוֹהֶבָהּ,
כִּי זֶה כְּמֹה נִכְסֵף נִכְסֵף לְרִאוֹת בְּתַפְאֶרֶת עֲזָהּ,
אֲנֵא, א-לִי, מִחֲמַד לִבִּי, חוֹשָׁה נָא, וְאֵל תִּתְעַלֵּם.

הַגִּלָּה נָא וּפְרֹשׁ, חֲבִיב, עָלִי אֶת סֵכֶת שְׁלוֹמָהּ,
תֵּאִיר אֶרֶץ מִכְבוֹדָהּ, נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בָּהּ.
מִהֵרָ, אֶהוּב, כִּי בָּא מוֹעֵד, וְחֲגִגִּי כִימֵי עוֹלָם.

Choisissez deux des figures de style [ציורי לשון] apparaissant dans le *piyout*, interprétez-les, puis expliquez de quelle manière elles aident le narrateur à exprimer ses sentiments envers D.ieu.

Poésie médiévale [שירת ימי הביניים]

14. Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

יִדְעַתְנִי בְּטָרִם תְּצַרְנִי / ר' יהודה הלוי

יִדְעַתְנִי בְּטָרִם תְּצַרְנִי, / וְכָל עוֹד רוֹחֵךְ בִּי – תְּצַרְנִי.
הֵישׁ לִי מַעֲמָד, אִם תִּהְדָּפְנִי, / וְאִם לִי מַהֲלָךְ, אִם תַּעֲצֹרְנִי?
וְמָה אֹמֵר? – וּמַחֲשָׁבִי בִידְךָ! / וְמָה אוֹכֵל עֲשֵׂה עַד תַּעֲזֹרְנִי?
דְּרִשְׁתִּיךָ בַּעַת רָצוֹן – עֲנֵנִי / וְכַצְנָה רְצוֹנָךְ תַּעֲטֹרְנִי,
הַקִּימֵנִי לְשֹׁחַר אֶת דְּבִירְךָ / וְאֶת שְׁמֶךָ לְבִירְךָ עוֹרְרִנִי!

Exposez les sentiments de l'homme qui prie D.ieu, puis expliquez en quoi l'un des procédés stylistiques [אמצעי אומנותי] utilisé dans le poème contribue à dépeindre ces sentiments.

15. Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

שְׁפַל רוּחַ / ר' שלמה אבן-גבירול

שְׁפַל-רוּחַ, שְׁפַל-בֶּרֶךְ וְקוֹמָה, / אֶקְדָּמְךָ בָּרַב פֶּחַד וְאִימָה.
לְפָנֶיךָ אֲנִי נִחָשֵׁב בְּעֵינֵי / כְּתוּלַעַת קִטְנָה בְּאֶדְמָה.
מְלֹא עוֹלָם, אֲשֶׁר אֵין קֶץ לְגִדְלוֹ, / הִכְמוּנִי יִהְלָלְךָ, וּבִמָּה?
הִדְרָךְ לֹא יְכִילוֹן מְלֶאכִי-רוּם – / וְעַל אַחַת אֲנִי כָמָה וְכָמָה!
אֲשַׁחַר אֵל בְּרֹאשִׁית רַעֲיוֹנִי / אֲשֶׁר לְשִׁמוֹ תִּהְלַל כָּל נִשְׁמָה.

Ce poème exprime la tension qui règne entre l'humilité [שפלות] et la grandeur [גדולה].

Expliquez de quelle manière l'un des procédés stylistiques [אמצעי אומנותי] dans ce poème contribue à l'expression de cette tension, puis illustrez vos propos en vous fondant sur le poème.

La poésie hébraïque du XXe siècle [השירה העברית במאה ה' 20]

[ארץ-ישראל וירושלים] *Eretz, Israël et Jérusalem*

16. Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

גלות / בלפור חקק
סבי היי לו בגדי כהנה שקופים
ורקמה לו אמו גדש הכתנות
התכלה פסי זהב יפים.
וחקקה לו את שמו בענג
באותיות של כסף, אור מזקק.
סבא שלי, מורד בן רפאל חקק.

ועלה סבי כאברהם מאור
מאותה ארץ על פי אותו דבור.
עלה עלה אל אותה אדמת מולדת.
ולא הייתה
לו עוד הכתנת הנחמדת.
ואבדה לו שררתו
ואבל נגה פניו
ונשחת הפסוק
ונשחט הזהב.
ויבשוקים רכל סבי מכר את אוצרותיו
בגדים בלים, מרכלת אכזב
לשוננו כבדה, נביא נעזב.

סבא שלי מלך עצוב.
נולד בבגדי משי ורקמה בגדי תמידות.
וכאשר גלה אל ארץ
נשחתו בגדיו נשחת הודו.
רק במותו הלבישוהו תכריך פערטרת
טלית שקבל מאביו טלית ירשה
חקיקה תכלת אותיות של קדשה.

ולאורך הטלית דמיתי לראות
פסי זהב יפים. אור מזקק.
סבא שלי. מורד בן רפאל חקק.

Ce poème décrit la déception du narrateur et de son grand-père causée par la vie dans leur patrie.

Expliquez et illustrez cette affirmation. Dans votre réponse, indiquez également un procédé stylistique [אמצעי אומנותי] exprimant cette déception.

Poèmes dans l'ombre de la Shoah [שירים בצל השואה]

17. Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

נצול / לאה איני
אבי מתקשר למספר הצלוב לו על זרוע
ומקשיב-מקשיב בדרוך.
באזן השמאלית אינו מקשיב
זכר לסטירה מפפו של אס.אס.
5 באזן הזו הוא שומע
שומע כמחריש
אף את האזן הבריאה הוא עושה באפרכסת
לסיוטים שבאים לו
מדורה, מבונה, מאושויץ
10 בקרונות
אבי צורח אחת לשבוע באומר –
שלומי טוב
ואחר כך הוא הופך את ראשו על הכר הקרוב
ונרדם על צדו הימני
15 נותן את אזנו המתה לבכיי
בכיי המהלך על בהונות.

D'après les vers 11 et 12, quel est l'état émotionnel du père ? Expliquez vos propos.

Apportez un exemple supplémentaire tiré du poème, illustrant son état émotionnel.

Le couple et l'amour [זוגיות ואהבה]

18. Ci-dessous figure le poème ב (débutant par les mots "נפרדנו כך") extrait du recueil de poèmes : שירי אהב"ה , de לאה גולדברג . Lisez-le poème, puis répondez à la question qui suit.

נפרדנו כך. היטב, היטב חרה לי.
הערפל בינינו כחומה.
זאת הטפה שעל ידי נותרה לי
טפת סגריר ודאי היא, לא דמעה.

לדור הזה הבכי הוא כלמה,
הוא לא יבכה על אהבה גוססת.
ביום הדין ובלילות הקסד
אדיש וגא הוא לא יוריד דמעה.

נפרדנו כך. הרחוב הקה, הקה.
דחפני איה הקל, ומנגד
הערפל תלוי כהינומה.

מאין בלבי חדרה חוגגת?
אולי, בכל זאת, זו היתה דמעה.

D'après la deuxième strophe du poème, expliquez comment "cette génération" ["הדור הזה"] considère les pleurs.

La narratrice du poème se reconnaît-elle dans le rapport de cette génération aux pleurs ? Expliquez votre propos et illustrez-les à l'aide d'exemple(s).

L'homme et son identité [אדם וזהות]

19. Lisez le poème ci-dessous, puis répondez à la question qui suit.

דברי רקע ראשוניים / ארז ביטון

אמי אמי

מכפר השיחים הירקים בירק אחר.
מקן הצפרים המחליבות חלב מתוק מכל מתוק,
מערש זמירי אלף לילה ועוד לילה.

אמי אמי

שהרחיקה רעות
באצבעות צרדות
בהלקאות חזה
ובשם כל האמהות.

אבי אבי

אשר עסק בעולמות
אשר קדש שבתות בעראק נקי
אשר הנה בקי מאין כמוהו
בהלכות בית כנסת.

אני אני

שהרחקתי עצמי
הרחק אל תוף לבי
שכשהכל היו ישנים
הייתי משגן
הרחק אל תוף לבי
מסות קטנות של בך
ביהודית
מרוקאית.

Décrivez les cultures présentées dans le poème.

Ces cultures entrent-elles en conflit l'une avec l'autre ou se complètent-elles ?

Justifiez vos propos et illustrez-les.

Bonne chance

Tous droits réservés à l'Etat d'Israël.
Toute copie ou publication est interdite sans l'autorisation du
ministère de l'Éducation.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך